

جمهوری اسلامی ایران
وزارت نفت

معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری

تاریخ: ۹۵_۱۲_۲۱
شماره: ۹۵/۶۰۳۶۳۴
پوست:

معاونین محترم وزیر
معاونین محترم وزیر و مدیران عامل شرکت های اصلی
مدیران و روسای محترم واحدهای ستادی
مدیران عامل محترم شرکت های تابعه

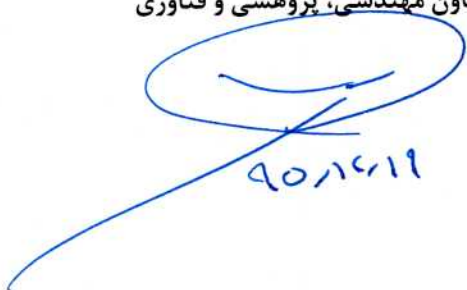
موضوع: دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان های ریالی
فاقد تعدیل C.P.P.C.EP.EPC، حفاری و تعمیراتی صنعت نفت

باسلام

احتراماً، به پیوست بخشنامه شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۹/۲۹ سازمان برنامه و بودجه کشور و دستورالعمل تکمیلی اختصاصی صنعت نفت در راستای ایجاد رویه‌ای یکسان و سرعت بخشیدن به روند پیشرفت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های صنعت نفت و به منظور جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل صنعت نفت که آخرین روز مهلت ارایه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار قبل از ۹۱/۵/۱ می‌باشد برای کارکردهای ۹۱/۱/۱ لغایت ۹۵/۱۲/۳۰ ابلاغ می‌گردد .

حییب ا... بیطرف

معاون مهندسی، پژوهشی و فناوری

۹۵/۶۱۱

یک	گروه سند	 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت معاونت مهندسی پژوهش و فناوری</p>	عنوان سند
۱ از ۷	صفحه		دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از
۹۵/۶۰۳۶۳۴	شماره		افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل
۹۵/۱۲/۲۱	تاریخ		C, P, PC, EP, EPC، حفاری و تعمیراتی صنعت نفت

به نام خدا

دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل C, P, PC, EP, EPC، حفاری و تعمیراتی صنعت نفت

عنوان سند	 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت سازمان مهندسی، پژوهش و فناوری</p>	گروه سند	یک
دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل C.P.PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی صنعت نفت		صفحه	۲ از ۷
		شماره	۹۵/۶۰۳۶۳۴
		تاریخ	۱۳۹۵/۱۲/۲۱

فرم مشخصات سند:

عنوان سند	دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل C.P.PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی صنعت نفت
شناسه گروه سند	یک
طبقه بندی	فاقد طبقه‌بندی

عنوان	سمت	نام و نام خانوادگی	امضاء و تاریخ
تهیه کننده	معاون ضوابط فنی و مهندسی	علی آئی	
تأیید کننده	مدیرکل سیاستگذاری مهندسی و استانداردها	محمد رضا ابوطالب	
تصویب کننده	معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری وزارت نفت	حبیب ا.. بیطرف	

محل درج مهر اعتبار	تعداد صفحات (بدون احتساب جلد)	۵
	شماره ویرایش	یکم
	تاریخ آخرین ویرایش	۱۳۹۵/۱۲/۱۸

یک	گروه سند	 جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت معاونت مهندسی، پژوهش و فناوری	عنوان سند
۷ از ۳	صفحه		دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل
۹۵/۶۰۳۶۳۴	شماره		C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی
۹۵/۱۲/۲۱	تاریخ		صنعت نفت

در راستای ابلاغ دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل سازمان برنامه و بودجه کشور به شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ و به منظور تکمیل و تسهیل کاربرد آن در صنعت نفت، دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی فاقد تعدیل در صنعت نفت به شرح ذیل ابلاغ می‌شود:

۱. بخش کالاهای اختصاصی (P) از پیمان‌های C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی فاقد تعدیل و هر گونه مابه‌التفاوت که بصورت ریالی می‌باشد و بخش ساختمان و نصب (C) و حفاری از پیمان‌های C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی فاقد تعدیل و هر گونه مابه‌التفاوت که بصورت ریالی می‌باشد مشمول استفاده از این دستورالعمل تکمیلی می‌شود.
۲. در تکمیل تعریف پیمانکار در دستورالعمل شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ سازمان، منظور از "پیمانکار"، فروشنده و یا تامین کننده کالا و تجهیزات نیز می‌باشد.
۳. در تکمیل بند ۲ دستورالعمل شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ سازمان، بخشنامه‌های شماره ۳۸۷۰۶۴-۲۸/۱ مورخ ۱۳۹۱/۹/۲ و شماره م/م/۱۹۳۱۹/۹۳۲ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۴ وزارت نفت و تمدید آن مطابق بند ۵ این دستورالعمل با موضوع نحوه جبران آثار اصلاح قیمت حامل‌های انرژی در پیمان‌های فاقد تعدیل (به علت پوشش ریسک ناشی از تغییر بهای عوامل ناشی از هدفمندی، تغییر قیمت ارز و...) نیز به منزله استفاده از روش "ب" این دستورالعمل و روش "ب" دستورالعمل شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ سازمان برنامه و بودجه کشور محسوب می‌شود.
۴. در تکمیل تعریف پارامتر P مندرج در دستورالعمل سازمان، در صورت عدم وجود "مبلغ ریالی ثبت سفارش شده" مبلغ مربوط به "ارز معامله شده به روش مورد تایید کارفرما" و نیز در صورت عدم وجود دو مورد یاد شده "مبلغ مندرج در قرارداد تقسیم بر ۱/۰۶" ملاک محاسبه خواهد بود.
۵. بخشنامه جبران آثار اصلاح حامل‌های انرژی در پیمان‌های فاقد تعدیل صنعت نفت (م/م/۱۹۳۱۹/۹۳۲ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۴) برای کارکردهای مربوط تا پایان سال ۱۳۹۵ تمدید می‌شود.
 - ۱-۵- ضریب t در بخشنامه یاد شده، برای دوره‌های سه ماهه اول تا چهارم سال ۱۳۹۵ به ترتیب برابر ۱/۸۳، ۱/۸۹، ۱/۹۵ و ۲ خواهد بود. ضمناً C, MD, MP, MG, L و M تا پایان سال ۱۳۹۵ تمدید می‌شود.
 - ۲-۵- در صورت تمدید مدت پیمان بر اساس ضوابط پیمان، در مدت تاخیرات مجاز نیز بر اساس ضوابط این بند عمل می‌شود ولیکن در مدت تاخیرات غیر مجاز، با رعایت بند ۴-۲ دستورالعمل شماره ۱۰۱/۱۷۳۰۷۳ مورخ ۱۳۸۲/۹/۱۵ سازمان برنامه و بودجه کشور محاسبه و مبنای عمل قرار می‌گیرد.
۶. در تکمیل بند ۱۰ دستورالعمل شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ سازمان، پیمان‌هایی که تاکنون بر اساس مواد مربوط به قرارداد مورد تسویه حساب قرار نگرفته است، این دستورالعمل تکمیلی همراه با دستورالعمل شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ سازمان جایگزین دستورالعمل‌های شماره ۹۴/۶۰۲۵۳۵ مورخ ۹۴/۱۲/۲۲، شماره م/م/۱۴۶۶۸/۹۳۲ مورخ ۹۳/۱۲/۲۵، شماره م/م/۲۱۹۸۳/۹۳۲ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۵ و شماره ۵۴۳۶۲۵-۲۸/۱ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۶ خواهد شد و لیکن در صورت عدم درخواست پیمانکار مبالغ محاسبه شده طبق دستورالعمل‌های فوق قطعی بوده و برای سال ۱۳۹۵ مبالغ جبران دیگری پرداخت نخواهد شد.

یک	گروه سند	 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت سازمان انرژی، روش و حفاری</p>	عنوان سند
۴ از ۷	صفحه		دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل
۹۵/۶۰۳۶۳۴	شماره		C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی
۹۵/۱۲/۲۱	تاریخ		صنعت نفت

روش ب) تعیین تعدیل نرخ پیمان‌ها بر اثر تغییر قیمت ارز

در تکمیل روش "ب" دستورالعمل سازمان، مبلغ جبرانی در پیمان‌های فاقد تعدیل بخش خریدهای داخلی براساس نوع پیمان و بخش ساختمان و نصب (C) و حفاری با توجه به روش‌های زیر تعیین می‌شود.

بخش خرید داخلی:

بر اساس بند ۳ روش "ب" دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز (منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور) برای محاسبه مبلغ افزایش قیمت ارز در خریدهای داخلی مطابق فرمول ذیل و شاخص‌های متناظر مندرج در جدول ۱ و استفاده از تبصره ۳ محاسبه می‌شود.

$$\alpha_i = \left[\frac{I_i}{I_0} - t \right]$$

تبصره ۱: اقلام مصرفی خریداری شده در قرارداد از قبیل الکتروود، لوازم و فیلم رادیوگرافی و موارد مشابه، در صورت تفکیک در قرارداد، با استفاده از رابطه بالا و تبصره ۳ این دستورالعمل مورد محاسبه قرار می‌گیرد. در غیر اینصورت تعدیل مبالغ فوق عیناً در مبالغ بخش ساختمان و نصب (C) و حفاری این دستورالعمل مورد احتساب قرار خواهند گرفت.

تبصره ۲: منظور از شاخص زمان دوره انجام کار در این دستورالعمل تکمیلی، به لحاظ شرایط، ویژگی و زمان‌بری تهیه و طول مدت ساخت کالاهای اختصاصی صنعت نفت، میانگین دو شاخص زمان خرید و شاخص زمان ورود به کارگاه کالای مورد نظر می‌باشد.

جدول شماره ۱

شرح کالا	شاخص‌های متناظر (I ₀ , I _i)
برج‌ها، لوله‌های فولادی، اتصالات و فلنج‌ها، فلر، استراکچرها، سازه‌های فلزی و لوله‌های مغزی و جداری	فصل نهم رشته ابنیه (کارهای فولادی سنگین)
شیرآلات	فصل هفتم رشته تاسیسات مکانیکی (شیرها)
مخازن، مبدل‌ها و ظروف	فصل سی و سوم رشته تاسیسات مکانیکی (منابع و مبدل‌ها)
بویلر، مشعل	فصل چهاردهم رشته تاسیسات مکانیکی (مشعل‌ها)
دمنده، فن، پمپ، کمپرسور، توربین، ترانسفورمر و ژنراتور	فصل هفدهم رشته تاسیسات برقی (مولدها)
کالاهای پکیج و متفرقه	فصل بیست و یکم رشته تاسیسات مکانیکی (فن‌کویل، یونیت هیتر و ...)
هوا ساز	فصل بیست و هفتم رشته تاسیسات مکانیکی (دستگاه‌های مبرد)
کلیدها، پانل‌ها، MCC و تجهیزات ابزار دقیق، سیستم‌های ارتباطی و مخابراتی	فصل چهاردهم رشته تاسیسات برقی (وسایل فشار ضعیف تابلویی)
لوله‌های پلی اتیلنی و عایق‌های پلیمری	فصل پانزدهم رشته جمع‌آوری و انتقال فاضلاب (تهیه لوله‌های پلی اتیلن فاضلابی)
کابل الکتریکی و ابزار دقیق	فصل هفتم رشته تاسیسات برقی (کابل‌های فشار ضعیف)
کنتور و رگولاتور	فصل پانزدهم رشته تاسیسات مکانیکی (دستگاه‌های کنترل و اندازه‌گیری)
رنگ و پوشش	فصل بیست و پنجم رشته ابنیه (رنگ آمیزی)
عایق‌های غیر پلیمری، محصولات شیمیایی	فصل بیست و پنجم رشته تاسیسات مکانیکی (عایق)

یک	گروه سند	 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت معاونت مهندسی، روش‌های نوین و فناوری</p>	عنوان سند
۷ از ۵	صفحه		دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل
۹۵/۶۰۳۶۳۴	شماره		C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی
۹۵/۱۲/۲۱	تاریخ		صنعت نفت

تبصره ۳: در سایر کالاها و تجهیزات اختصاصی صنعت نفت که شرح آن در جدول شماره یک ذکر نگردیده است، کارفرما حسب مورد بر اساس نوع کالا، شاخص‌های متناظر (I_0 و I_i) را با توجه به مشابهت با شرح مندرج در شاخص‌های رشته‌ها و فصول فهرست‌های بهای پایه سازمان برنامه و بودجه کشور تعیین و با استفاده از رابطه مندرج در بخش خرید داخلی، روش "ب" این دستورالعمل محاسبه نماید.

بخش ساختمان و نصب و حفاری:

۱- در کلیه پیمان‌هایی که بخشی از پرداخت صورت وضعیت کارکرد آن بر اساس فهرست‌های بهای اختصاصی صنعت نفت و یا روش یک قلم تفکیک کارها بر اساس رشته‌های فهرست‌های بهای اختصاصی صنعت نفت می‌باشد، مبلغ افزایش قیمت ارز از رابطه‌های زیر محاسبه می‌شود:

۱-۱- فهرست بهای رشته‌های:

- خطوط لوله بین شهری انتقال نفت و گاز
- خطوط لوله گاز شهری (بخش لوله‌های فولادی)
- خطوط لوله کمربندی و تغذیه نفت و گاز
- خطوط لوله روزمینی جریانی نفت و گاز
- گازرسانی به صنایع
- تعمیرات خطوط لوله کمربندی، تغذیه و شبکه گاز (بخش لوله‌های فولادی)

$$\alpha_i = \left[\frac{MG}{LMG_0} - t \right]$$

تبصره ۴: برای کارهای مربوط به فهرست‌های بهای رشته خطوط لوله گاز شهری و تعمیرات خطوط لوله کمربندی، تغذیه و شبکه گاز (بخش لوله‌های پلی اتیلن) از رابطه زیر استفاده می‌گردد.

$$\alpha_i = \left[\frac{MP}{MP_0} - t \right]$$

۲-۱- فهرست بهای رشته‌های:

- نصب پالایشگاه‌های نفت و گاز، واحدهای پتروشیمی و واحدهای تفکیک مایعات گازی (NGL)
- نصب واحدهای بهره‌برداری نفت و گاز و ایستگاه‌های تراکم گاز
- نصب تلمبه‌خانه‌های نفت و انبارهای نفت منطقه‌ای
- نصب واحدهای سرچاهی نفت و گاز و چندراهه‌ها
- تعمیرات پالایشگاه

۲-۱-۱- کارهای لوله‌کشی و شیرآلات:

$$\alpha_i = \left[\left(0.7 \times \frac{L}{L_0} + 0.3 \times \frac{M}{M_0} \right) - t \right]$$

۲-۲-۱- کارهای نصب تجهیزات، اسکلت فلزی، تراشکاری، فلزکاری و رنگ:

یک	گروه سند	 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت انرژی سازمان مدیریت، پژوهش و فناوری</p>	عنوان سند
۶ از ۷	صفحه		دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل
۹۵/۶۰۳۶۳۴	شماره		C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی
۹۵/۱۲/۲۱	تاریخ		صنعت نفت

$$\alpha_i = \left[\left(0.45 \times \frac{L}{L_0} + 0.55 \times \frac{M}{M_0} \right) - t \right]$$

۱-۲-۳- کارهای مخازن و بنایی صنعتی :

$$\alpha_i = \left[\left(0.6 \times \frac{L}{L_0} + 0.4 \times \frac{M}{M_0} \right) - t \right]$$

۱-۲-۴- کارهای عایق، برق و ابزار دقیق، تمیزکاری و داربست‌بندی:

$$\alpha_i = \left[\left(0.9 \times \frac{L}{L_0} + 0.1 \times \frac{M}{M_0} \right) - t \right]$$

۲- برای کارهای مربوط به حفاری از رابطه زیر استفاده می‌گردد:

$$\alpha_i = \left[\frac{MD}{MD_0} - t \right]$$

تبصره ۵: برای کارهای مربوط به احداث جاده‌های دسترسی و آماده‌سازی محل چاه، از روش مندرج در بند ۳ ذیل روش ب این دستورالعمل استفاده می‌گردد.

در تکمیل تعاریف حروف درج شده در دستورالعمل شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ سازمان، حروف درج شده در فرمول‌های فوق به شرح زیر تعریف می‌گردد:

I_i = شاخص سه ماهه متناظر با شرح کالای اختصاصی خریداری شده در جدول شماره ۱ در زمان دوره انجام کار پس از ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور

I_0 = شاخص سه ماهه متناظر با شرح کالای اختصاصی خریداری شده در جدول شماره ۱ در دوره سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۰ منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور

MG = شاخص مربوط به عملیات لوله‌گذاری و مکانیکی مربوط به دوره انجام کار که پس از ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ واقع شده است (شاخص گروهی فصل چهارم، عملیات لوله‌گذاری با لوله‌های فولادی اتصال جوشی فهرست بهای پایه رشته خطوط انتقال آب منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

MG_0 = شاخص مربوط به عملیات لوله‌گذاری و مکانیکی در دوره سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۰ (شاخص گروهی فصل چهارم، عملیات لوله‌گذاری با لوله‌های فولادی اتصال جوشی فهرست بهای پایه رشته خطوط انتقال آب منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

MP = شاخص مربوط به عملیات لوله‌گذاری و مکانیکی پلی اتیلن، مربوط به دوره انجام کار که پس از ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ واقع شده است (شاخص گروهی فصل چهارم، عملیات لوله‌گذاری با لوله پلی اتیلن فهرست بهای پایه رشته شبکه توزیع آب منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

MP_0 = شاخص مربوط به عملیات لوله‌گذاری و مکانیکی پلی اتیلن، در دوره سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۰ (شاخص گروهی فصل چهارم، عملیات لوله‌گذاری با لوله پلی اتیلن فهرست بهای پایه رشته شبکه توزیع آب منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

یک	گروه سند	 <p>جمهوری اسلامی ایران وزارت نفت سازمان مهندسی، پژوهش و فناوری</p>	عنوان سند
۷ از ۷	صفحه		دستورالعمل تکمیلی نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل
۹۵/۶۰۳۶۳۴	شماره		C, P, PC, EP, EPC, حفاری و تعمیراتی
۹۵/۱۲/۲۱	تاریخ		صنعت نفت

L= شاخص کارهای مربوط به دستمزد نیروی انسانی در دوره انجام کار که پس از ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ واقع شده است (شاخص گروهی فصل سی و پنجم فهرست بهای پایه رشته تأسیسات مکانیکی منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

L_o= شاخص کارهای مربوط به دستمزد نیروی انسانی در دوره سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۰ (شاخص گروهی فصل سی و پنجم فهرست بهای پایه رشته تأسیسات مکانیکی منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

M= شاخص کارهای مربوط به هزینه ماشین‌آلات در دوره انجام کار که پس از ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ واقع شده است (شاخص گروهی فصل سوم از فهرست بهای پایه رشته ابنیه منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

M_o= شاخص کارهای مربوط به هزینه ماشین‌آلات در دوره سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۰ (شاخص فصل سوم از فهرست بهای پایه رشته ابنیه منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

MD= شاخص کارهای مربوط به فهرست بهای رشته چاه در دوره انجام کار که پس از ۱۳۹۰/۱۲/۲۹ تا پایان سال ۱۳۹۵ واقع شده است (شاخص گروهی فصل چهارم از فهرست بهای پایه رشته چاه منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

MD_o= شاخص کارهای مربوط به فهرست بهای رشته چاه در دوره سه ماهه چهارم سال ۱۳۹۰ (شاخص گروهی فصل چهارم از فهرست بهای پایه رشته چاه منتشره سازمان برنامه و بودجه کشور).

۳- در سایر پیمان‌های فاقد تعدیل که برآورد آنها براساس فهرست‌های بهای پایه اختصاصی صنعت نفت و یا سازمان برنامه و بودجه کشور انجام نگرفته است و آخرین روز مهلت ارایه پیشنهاد قیمت از سوی پیمانکار قبل از ۱۳۹۱/۵/۱ بوده است، ابتدا باید دستگاه اجرایی براساس نوع عملیات موضوع پیمان، جدول وزنی (بر حسب درصد) مشابهت با فهرست‌های بهای پایه در رشته‌ها یا فصل‌های مختلف را تعیین نماید. پس از تعیین وزن مشابهت درصدی عملیات موضوع پیمان با رشته‌ها و یا فصل‌های مختلف، از روابط مندرج در روش "ب" این دستورالعمل یا روش "ب" دستورالعمل سازمان برنامه و بودجه کشور به شماره ۹۵/۹۰۸۶۶۲ مورخ ۹۵/۰۹/۲۹ حسب مورد، برای پرداخت مبلغ جبران استفاده می‌شود. %